
⁷⁶ *De Wekker* 7 januari 1921.

⁷⁷ *De Wekker* 25 januari, 11 en 18 februari 1921.

⁷⁸ 'Kroniek' in: *GTT* januari 1921, 340.

⁷⁹ *De Bazuin* 24 december 1920.

⁸⁰ *Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad* 17, 18 en 20 november 1920, Abl.

⁸¹ *NRC* 17 december 1920, Obl. A 2.

⁸² Zo o.a. *Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad* 17 november 1920, Abl.

⁸³ *Het Vaandel* 20 november 1920.

⁸⁴ *NRC* 30 november 1920, Abl. B 1; *De Rotterdammer* 1 december 1920. Over Tolsma (1872-1968): *GUV* v, 230.

Schriftelijk deed Wisse pas laat van zich horen, en toen hij ging publiceren waren zijn stukken eveneens vrijwel geheel polemisch-retorisch van aard. Op 7 januari 1921 verscheen zijn eerste bijdrage aan het christelijk-gereformeerde orgaan *De Wekker*, met een uitvoerig dankwoord voor de vele hartelijke brieven uit christelijk-gereformeerde kring. Verder beperkte hij zich tot polemische zetjes. Zo sprak hij er zijn onbegrip over uit dat nogal wat gereformeerde dominees aan de vooravond van het kerstfeest in hun kerkbode 'een stukje grimmigheid' hadden vereeuwigd. Welgemoed verhaalde hij van gereformeerde kerkmensen te horen hebben gekregen dat zij hadden gebloed bij 'het leetuurte' van hun predikant. Verbazingwekkend is dat hij zelf, hoewel hij een 'breede verhandeling' over de hele geschiedenis toezegde,⁷⁶ niets inhoudelijks op schrift zette. Slechts volgden een klacht over de veronderstelde wedergeboorteleer uit Amerika en een lang citaat van iemand uit 1910, dat moest aantonen dat ook na de synode van 1905 de kwestie van de veronderstelde wedergeboorte een aangelegen punt was gebleven. Al werd de term 'veronderstelde wedergeboorte' niet veel gebruikt, zo leverde Wisse als commentaar, de gemeente werd wel overeenkomstig deze opvatting 'stevig behandeld'. Bij deze gelegenheid en een week later zegde hij opnieuw een bredere behandeling van de kwestie toe,⁷⁷ maar ook deze beloften bleven on vervuld. Al met al was Wisses verweer sterk gestempeld door retoriek, veel minder door inhoud. Niet zonder reden klaagde Waterink over het gebrek aan bewijzen voor Wisses 'pathetisch weggeslingerde beweringen'.⁷⁸ Alleen tegenover de classisuitspraak deed hij een poging zijn zienswijze schriftelijk te rechtvaardigen, maar terecht zei Bouwman daarvan dat Wisse zich daarin met woorden verweerde, niet met argumenten.⁷⁹

Intocht in de Chr. Geref. Kerk

Wisses vertrek was een negatieve keus. De vraag was wat hij ging doen. Een eigen gemeente stichten wilde hij niet, hoewel tal van sympathisanten uit de omgeving daarom vroegen. Hij was bang dat men om hem zou meegaan, niet uit overtuiging.⁸⁰ In een interview zei hij korte tijd later dat hij zich geen reformator voelde. Hij was daar de man niet voor en bovendien was er geen Reformatie nodig. Wie het in de Gereformeerde Kerken niet kon uithouden, kon immers terecht in de Chr. Geref. Kerk.⁸¹ Reeds op 17 november berichtten de kranten dat Wisse zich daartoe het meest aange trokken voelde.⁸² Enkele dagen later deed het gerucht de ronde dat Wisse zich wilde aansluiten bij de christelijke gereformeerde kerk te Zeist,⁸³ en inderdaad kerkte Wisse daar op zondag 28 november bij ds. J. Tolsma. Nog voor de maand ten einde was, stond hij bij deze gemeente als lid ingeschreven.⁸⁴ Weer enkele dagen later wist